

דברים ליום השנה

ביום השנה הראשון לפטירתו של אבא, דיברתי באוניברסיטה, ובאותו זמן היתה לי תחושה ברורה מה אני רוצה לאמר. רציתי לספר לאנשים מי הוא אבא שלי, רציתי להראות עד כמה הוא היה דמות מופלאה ומיוחדת- בשביל כולם, בשביל המשפחה שלנו, ובשבילי. רציתי אז לתת לאחרים, קצת לטעום מתחושת החסרון שחשתי, מאותו חלל גדול שנפער בחיי. ובאמת, היו אלו תחושות החסרון וההעדר שליוו אותי אז. אפילו היה לי קשה לחוש געגוע. הרגשתי שבגעגוע יש איזו צפיה למשהו רחוק, געגוע למישהו שלא ראית הרבה זמן, געגוע למישהו שנסע לארץ רחוקה, געגוע למישהו שתוכל לאמר לו כששוב תראה אותו "אוי, כמה התגעגעתי אליך".

נזכרתי בזה לא מזמן, כשהייתה בטלויזיה תכנית על בחור צעיר שנהרג, ואחותו סיפרה על חלום שהיה לה זמן קצר לאחר הלוויה. היא סיפרה כיצד ראתה את אחיה בחלום, ושאלה אותו 'מה אתה עושה כאן?', והוא ענה לה שהוא בא לראות אותה, והיא השיבה 'אבל זה לא יכול להיות, אתה מת' ואחיה הגיב 'לא, הנה אני כאן', והיא השיבה שוב 'לא, אתה מת, אני הייתי בלוויה שלך'. ואז, סיפרה אותה אחות, שהחלום נגמר. ובדמעות בעיניה ובקול שבור, היא סיימה: 'ומאז הוא לא בא לבקר אותי יותר'. כך היתה התחושה שלי- אותו חלל גדול, אותו חסרון עצום שאי אפשר לתקן אותו.

בינתיים, עברו שש שנים והמון דברים השתנו, גם תחושת חוסר האונים של השנה הראשונה השתנתה. אבא התחיל לבקר אותי יותר, לא בחלום, את זה הוא לא מרבה לעשות, אלא בי – במחשבות שלי, בהתנהגות שלי, באישיות שלי, באחים, באמא – מדהים כמה 'אבא' מתגלה באמא האהובה שלנו. אני מגלה שככל שהזמן עובר, אבא נוכח בשבילי יותר ויותר, וכל שינוי שחל בי או באחד מהמשפחה, הוא גם שינוי שחל בדמות שלו. ובדרך זו הוא ממשיך ומלווה אותנו כל הזמן, בשעות היפות ובשעות הקשות. ולצד כל זה, ככל שהנוכחות שלו גוברת, כמובן שגם הגעגועים אליו הולכים וגוברים.

היום, הוא יום ההולדת של אבא. אבא נולד ב- יב' סיון ומסר את נשמתו לבורא ארבעה ימים מאוחר יותר. תאריכים קרובים כל כך לימים רחוקים אלו. האחד, יום שמציין את הכניסה לעולם – את ההויה, והשני, את היציאה מן העולם – את ההעדר. אבל כמו בדברים רבים, שני קצוות מתחברים, ובמבט שלי היום אני רואה כמה המשמעות של הימים דומה – שניהם הרי ימי זיכרון, ושניהם ימים של נוכחות, האחד לאלו שעמנו והשני לאלו שכבר אינם עמנו.

אבא, זו הפעם הראשונה מזה שש שנים שאנחנו חוגגים לך יום הולדת. אתה היום בן 58 ובן 6. הזיכרונות הן על 58 שנים - 52 איתך ממש, ושש שנים נוספות רק עם דמותך, ואילו הכאב שהוא רק בן 6, עדיין טרי. את מתנת יום ההולדת שלך, שנתנו אנשים שאוהבים אותך והוקירו את דרכך, אנחנו נותנים היום למטרה שליוותה אותך ושלאורה חונכת אותנו- ללמוד וללמד - תאוות הלימוד, סקרנות אינטלקטואלית, בקורתיות ואהבת הידע.

היום, באו כאן כולם להזכיר אותך, אבל לא רק היום הוא יום זכרון, אלא יש לך ימי זכרון רבים. כל יום הולדת שלי, הוא גם שלך, וכל שמחה שלי היא גם שלך. כל אירוע שיהיה לי, אתה כמובן תהיה נוכח שם יותר מכולם, וכל אירוע של אחד מבני המשפחה אתה תמיד עומד במרכז עם כולנו. גם אצל התלמידים שהעמדת, הדברים שלמדו ממך והקשר שהיה להם אתך, מלווים אותם בדרכם. וכמובן החברים הרבים שלך, של אמא, ושלנו, שהיית יקר להם כבן משפחה.

ישנה מסורת ידועה שמופיעה כבר בתוספתא על כך שמשה רבינו נולד ומת באותו תאריך. משה, איש של תורה ומשפט, מנהיג שכל מטרתו היתה לפתור את הבעיות של האיש הפשוט, גם כשזה הצריך דיבור פה אל פה - דיבור אמיץ ואמיתי מול האל. מורה ששאף להפצת הידע- "מי יתן כל עם ה' נביאים", ומעל הכל, איש פשוט שהתהלך בעמו.

כמשה, גם לאבא הודיע האל מראש על מותו הקרב, וכתיאורו של המדרש – כמשה, גם אבא נלחם על חייו וניסה לבטל את רוע הגזירה. המדרש, על מותו של משה שבסוף ספר דברים, מתאר באריכות כיצד נצרך הקב"ה לנעול את שערי הרקיע מפני תפילתו של משה, בכדי שלא יקבלו בשמים את תפילתו ויעלו אותה מלפניו. ולאחר שכל השליחים ששלח הקב"ה להביא את נשמתו של משה, סירבו מפני גדלותו -

"באותה שעה, קרא הקב"ה לנשמה מתוך גופו" ואמר לה שהגיע קצה לצאת. לאחר שגם היא סירבה וביקשה שיניחנה בגופו של משה, "באותה שעה, נשקו הקב"ה ונטל נשמתו בנשיקת פה, והיה הקדוש ברוך הוא בוכה "מי יקום לי עם מרעים מי יתיצב לי עם פועלי און", ורוה"ק אומר "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה", שמים בוכין ואומרים "אבד חסיד מן הארץ", ארץ בוכה ואומרת "וישר באדם אין", וכשבקש יהושע רבו ולא מצאו היה בוכה ואומר "הושיעה ה' כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם", ומלאכי השרת אומרים "צדקת ה' עשה", וישראל היו אומרים "ומשפטיו עם ישראל", אלו ואלו היו אומרים "יבא שלום ינחו על משכבותם הולך נכוחו".

זכר צדיק לברכה ונשמתו לחיי עולם הבא.